Goedenavond,

Voorzitter, vandaag staan we hier voor het eerst als coalitiepartij. Onze rol is veranderd, maar onze opdracht blijft glashelder: Oostzaan leefbaar, groen en sociaal houden, ondanks de ontzettend krappe jas die deze begroting ons aantrekt.

De begroting is grotendeels opgesteld onder het vorige college, met de doelen van het vorige collegeprogramma. Nieuw beleid ontbreekt, terwijl Oostzaan wel voor grote uitdagingen staat: een kwetsbare financiële situatie, beperkte ambtelijke capaciteit, woningnood, klimaatverandering en snelle technologische ontwikkelingen waarvan de consequenties en kwetsbaarheden niet altijd duidelijk zijn.

Ons coalitieakkoord zien we nog niet terug in deze begroting. Daarom willen we ervoor zorgen dat 2027 geen verloren jaar wordt, maar een jaar waarin we de fundamenten kunnen leggen voor de komende jaren. Wat kunnen we nu al doen, binnen bestaande budgetten en programma's?

Onze financiële situatie is zorgelijk. Elke gemeente voelt de gevolgen van het ravijnjaar, Oostzaan niet uitgezonderd. In 2027 en 28 hebben we tekorten en 2029 sluit structureel nog geen vijftigduizend euro. Tot die tijd is er geen post onvoorzien. De financiële ruimte om tegenvallers op te vangen is dus bijzonder klein.

Dat vraagt om discipline en slimme keuzes. Door uitdagingen integraal aan te pakken, kunnen we met beperkte middelen meer bereiken. De snelste of meest voor de hand liggende oplossing is niet altijd de beste. Bij elk voorstel moeten we ons afvragen of we het werkelijke knelpunt aanpakken, en zonder elders nieuwe problemen te veroorzaken.

Onze inwoners merken die beperkte budgetten en capaciteit elke dag. De dienstverlening zit wat ons betreft op het absolute minimum. Wij gunnen onze inwoners zoveel meer, maar met incidenteel geld en kunst- en vliegwerk zal dat niet lukken.

Het PHP-lek van afgelopen maand liet bovendien pijnlijk zien hoe kwetsbaar onze digitale dienstverlening is. Hebben we een Plan B als het misgaat? En beschikken we over voldoende expertise om de risico's tijdig te herkennen en aan te pakken?

We zijn blij dat de raad in juli heeft besloten met Purmerend in gesprek te gaan. Een zorgvuldige quickscan en proces zijn belangrijk, maar zorgvuldigheid mag geen stilstand worden. We moeten niet opnieuw afwachten of er andere opties langskomen, of terugkomen op de zelfstandigheid waarvan we samen hebben vastgesteld dat die niet langer houdbaar is. De optie Purmerend ligt nu op tafel. Als we nog iets te kiezen willen hebben, moeten we doorpakken.

Voor GroenLinks is het doel dat Oostzaan zelf een keuze kan maken voor een fusie die behoudt wat Oostzaan Oostzaan maakt: de eigenheid van ons dorp, de betrokken

inwoners, het groene buitengebied en voorzieningen dichtbij. Met die blik bewaken we het proces.

Woningnood is een van onze grootste uitdagingen. Jongeren moeten in Oostzaan kunnen blijven wonen en ouderen moeten kunnen doorstromen. Er lopen zo'n tien projecten voor ruim tweehonderd woningen. Maar beperkende regelgeving, lange procedures, stikstof, een overvol stroomnet en beperkte ambtelijke capaciteit maken versnelling lastig. Het is een complex probleem met een lange voorgeschiedenis.

We moeten ons richten op wat we zelf kunnen beïnvloeden: kansrijke projecten op gang houden en zorgen dat we bouwen voor de daadwerkelijke woningbehoefte, passend bij onze omgeving. Daarbij moeten we woningzoekenden niet tegen elkaar uitspelen.

Dan onze jongeren. Overlast door groepen jongeren blijft een zorg. Het heeft een impact op ons leefplezier, en de veiligheid op straat. Jeugdoverlast staat ondertussen bij iedereen hoog op de prioriteitenlijst, ook bij onze BOA's. Maar met handhaving alleen lossen we het niet op. Het college schrijft zelf dat de aanwezigheid van jongerenwerkers op straat ruimer zou moeten zijn, maar het extra geld voor de aanpak van jeugdoverlast van 2026 valt volgend jaar weg. Dat baart ons zorgen. Onze vraag aan het college is hoe we preventie, jongerenwerk en handhaving elkaar meer kunnen laten versterken, zodat jongeren niet alleen worden aangesproken op overlast, maar ook perspectief en een plek krijgen in ons dorp.

Voorzitter, GroenLinks wil het ook hebben over klimaat en groen. Landelijk is er de afgelopen jaren veel stil gezet en zijn problemen verder vooruitgeschoven. Ook in Oostzaan kreeg klimaatadaptatie wat ons betreft veel te weinig prioriteit. Het thema in deze begroting heet "Groen en klimaatadaptatie", maar er staat geen enkele actie voor klimaatadaptatie in. Tegelijk benoemt het college wateroverlast, droogte en hitte als risico. We kunnen niet langer wachten.

Wij willen voorkomen dat er in 2027 geen stappen gezet worden. Daarom dienen wij een motie in om klimaatadaptatie een volwaardige plek te geven in de kadernota 2028 en het college te vragen om er ook in 2027, binnen bestaande budgetten en programma's, al aandacht aan te besteden.

Dan de walkanten, de enige actie onder groen en klimaat. We lezen: bij het vervangen van beschoeiing wordt ' waar mogelijk' de oever natuurvriendelijk aangelegd. Dit is bijzonder vrijblijvend. We lezen geen doelen of aantal meters. Deze formulering zagen we bovendien ook al in eerdere begrotingen, en als je kijkt naar de nieuwe beschoeiing die de afgelopen jaren geplaatst is, dan is het vrijwel nergens gelukt om dit op een natuurvriendelijke manier te doen. Wat een gemiste kans. We willen de portefeuillehouder dan ook vragen om hier scherp op te zijn de komende jaren.

Datzelfde geldt voor ons groen. Vanaf volgend jaar maait onze eigen buitendienst. Dat is een kans om het groenonderhoud een broodnodige boost te geven, maar ook om

ecologisch te maaien: gefaseerd, met ruimte voor bloemen en insecten. Dit hoeft geen extra geld te kosten, het vraagt alleen anders plannen en politieke wil. Laten we die kans wel grijpen.

Voorzitter, wij willen dat Oostzaan een dorp is waar iedereen zichzelf kan zijn. Maar recent onderzoek laat zien dat de acceptatie van homoseksualiteit onder jongeren sterk is gedaald. Dat vinden we erg zorgelijk. Daarom schreven wij samen met D66 een motie om de middelen in de reserve diversiteit in te zetten voor de acceptatie van lhbtiq+ inwoners, en om als gemeente en bestuur zichtbaarder aanwezig te zijn op momenten die hiervoor belangrijk zijn.

Tenslotte wil ik nog de ambtelijke organisatie bedanken voor hun harde werk, flexibiliteit en toewijding. Ondanks alle uitdagingen staan jullie er voor de Oostzaanse bevolking, elke dag weer. Onze dank is groot.

Voorzitter, we weten dat de ruimte beperkt is. Maar juist daarom moeten we de ruimte die we wél hebben goed benutten. Niet alles kan tegelijk, maar we kunnen wel keuzes maken die Oostzaan groener, socialer en toekomstbestendiger maken. Daar gaan wij ons als coalitiepartij voor inzetten. Dat vraagt ook om goede samenwerking in deze raad, door elkaar mee te nemen en voldoende ruimte en tijd te geven om moties en amendementen serieus te overwegen.

Dank u wel.

Sarah van Brussel
Fractievoorzitter GroenLinks Oostzaan
Uitgesproken tijdens de Algemene Beschouwingen Begroting 2027, op 5 november 2026